

STRATEGINEN SOPIMUS 2016, VAPAA-AIKATOIMIALA

1.1 Kuvaus toiminnasta (kh)

Laissa ja asetuksissa, kaupungin strategiassa ja ohjelmissa, hallintosäännössä sekä vapaa-aikatoimialan johtosäännössä säädetyllä tavalla vapaa-aikatoimiala ja sen lautakunnat edistävät asukkaiden ja asiakkaiden hyvinvointia ja aktiivisuutta sekä kaupungin kilpailukykyä ja kestävästä kehitystä.

Kulttuurilautakunnan tehtäväalueena on kirjastolaissa (904/98), museolaissa (729/92), kuntien kulttuuritoiminnasta annetussa laissa (728/92), teatteri- ja orkesterilaissa (739/82) ja taiteen perusopetuksesta annetussa laissa (633/98) säädetyt huolehtia kulttuuripalvelujen kehittämisestä ja järjestämisestä sekä edistää ja tukea kaupungissa harjoitettavaa kulttuuri-toimintaa.

- **kirjastopalvelut** huolehtii tieto- ja kulttuurisisältöjen tarjoamisesta sekä niihin liittyvistä hakuvälineistä ja opastuspalveluista, ylläpitää kirjastoja sekä tarjoaa edellytyksiä asukkaiden oman tiedon ja kulttuurin tuottamiseen ja kansalais-toimintaan. Kirjastopalvelut johtaa Vaski kirjastojen yhteistä palvelujärjestelmää ja toimii Varsinais-Suomen maakuntakirjastona opetus- ja kulttuuriministeriön määräämällä tavalla.
- **museopalvelut** huolehtii kulttuuri- ja taideperinnön, luonnontieteellisen aineiston sekä niihin liittyvä tiedon keräämisestä, säilyttämisestä, välittämisestä ja tutkimuksesta. Museopalvelut toimii Varsinais-Suomen maakuntamuseona opetus- ja kulttuuriministeriön määräämällä tavalla.
- **Turun Kaupunginorkesteri (TFO)** tehtävänä on musiikkikulttuurin vaaliminen, edistäminen ja julkisten konserttien järjestäminen (sekä mahdollistaa ulkopuolisten järjestäjien erilaiset esitykset ja tapahtumat tilavuokrauksen keinoin).
- Yhtiöksi vuonna 2014 muuttuneen **Turun kaupunginteatteri Oy:n** tehtävänä on näyttämötaiteen tuottaminen, kehittäminen, edistäminen ja teatteriesitysten tuottaminen. Kulttuurilautakunta on solminut Turun kaupunginteatteri Oy:n kanssa toistaiseksi voimassa olevan sopimuksen, jonka ensimmäinen kausi on 1.1.2014 – 31.12.2016. Sopimuksessa on määritelty yhtiön teatteripalveluiden tavoitteet ja kaupungin osoittaman avustuksen suuruus, jotka vahvistetaan vuosittain.

Liikuntalautakunnan tehtäväalueena on liikuntalaissa (1054/98, uusi laki 390/2015) säädetyllä tavalla edistää kaupungissa harjoitettavaa liikuntatoimintaa

- **Liikuntapalvelut** luo edellytyksiä kuntalaisten liikunnalle kehittämällä paikallista ja alueellista yhteistyötä sekä terveyttä edistävää liikuntaa, tukemalla kansalaistoimintaa, tarjoamalla liikuntapaikkoja ja järjestämällä liikuntaa ottaen huomioon myös erityisryhmät.

Nuorisolautakunnan tehtäväalueena on nuorisolaissa (72/2006) säädetyllä tavalla huolehtia nuorisopalvelujen kehittämisestä ja järjestämisestä sekä edistää ja tukea kaupungissa harjoitettavaa nuorisotoimintaa. Lisäksi nuorisolautakunnan tehtäväalueena on toteuttaa lastensuojelulain (417/2007) 3 a §:ssä tarkoitettua tukea ja erityistä tukea.

- **Nuorisopalvelut** tukee nuorten kasvua ja itsenäistymistä, edistää nuorten aktiivista kansalaisuutta ja sosiaalista vahvistamista sekä parantaa nuorten kasvu- ja elinoloja.

1.2 Toimintaympäristön muutostekijät (kh)

Valtioneuvoston strategisessa toimeenpanosuunnitelmassa (VN 5.10.2011) todetaan mm., että syrjäytymistä vähennetään sekä sosiaalisten ja terveydellisten ongelmien syntyä ennaltaehkäistään mm. hyvinvointia ja osallisuutta edistämällä (nuorten osallisuuden kehittäminen, ennaltaehkäisevän toiminnan korostaminen, liikunnallisten ja kulttuuristen elämäntapojen vahvistaminen) ja estämällä asuinalueiden eriytyminen (poikkihallinnollinen ohjelma), ja että työn ja yrittämisen kilpailukykyä edistetään mm. nuorisotyöttömyyttä alentamalla ja luovien alojen mahdollisuuksia vahvistamalla (esim. kehittämällä taide- ja kulttuurilähtöisiä toimintamalleja).

Nykyisessä hallitusohjelmassa (Sipilä) vapaa-aikatoimialan kannalta oleellisia asioita ovat palvelujen (mm. taide, kulttuuri, liikunta) saavutettavuuden parantaminen, terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen sekä eriarvoisuuden vähentäminen. Kaikki kaupungin strategiset tavoitteet, erityisesti hyvinvoinnin edistämisen ja sosioekonomisen tasa-arvoisuuden teemat, löytyvät ohjelmasta jossakin muodossa. Kohderyhmistä se nostaa lapset ja nuoret, jotka ovat myös toimialalla tärkein kohderyhmä. Ohjelma sisältää myös digitaalisuuden edistämisen, joka on keskiössä vapaa-aikatoimialalla erityisesti kirjasto- ja nuorisopalveluissa.

Museopalveluiden toimialaan kuuluvalta osin muutoksia toimintaan tulee kulttuuriympäristöstrategian toimeenpanovaiheessa. Valtioneuvosto hyväksyi kulttuuriympäristöstrategiaa koskevan periaatepäätöksen yleisistunnonsa 20.3.2014. Ympäristöministeriö on asettanut strategian toimeenpanoa valmistelevan työryhmän toimikaudelle 15.5.2014 - 31.1.2015. Lastenkulttuuripoliittinen ohjelma 2014-2018 nostaa taide- ja taitoaineet keskeisiksi, sekä esittää ohjelmaehdotuksessa, että lasten ja nuorten kanssa tulisi suunnitella ja heille avata liikuntaan ja harrastamiseen innostavia tiloja.

Opetus- ja kulttuuriministeriön toimialueella on asetettu työryhmä, toimikausi helmikuuhun 2016 saakka, valmistelemaan kirjastolain uudistusta. Uudistamiselle edistetään asukkaiden osallisuutta ja sivistyksellisten perusoikeuksien toteutumista verkottuneessa kansalaisyhteiskunnassa sekä turvataan tiedon ja kulttuurin yhdenvertainen saatavuus. Tavoitteena on edistää yhteiskunnallista demokratiakehitystä sekä vahvistaa yleisten kirjastojen toimintaedellytyksiä muuttuvassa toimintaympäristössä. Uusi liikuntalaki (390/2015) astui voimaan toukokuussa 2015. Lain mukaan kunnan tulee järjestää liikuntapalveluja, tukea kansalais- ja seuratoimintaa sekä rakentaa ja ylläpitää liikuntapaikkoja. Ministeriön työryhmä on valmistellut ehdotukset liikuntapolitiikan tulevaisuuden suuntaviivoiksi. Tehtävänä oli etsiä näkökulmia liikunnallisen elämäntavan ja erityisesti lapsi- ja nuorisoliikunnan lisäämiseksi sekä etsiä keinoja liikunnan yhdenvertaiseen harrastamiseen ja osallistumisen esteiden purkamiseen. Nuorisolain uudistamistarpeita ovat mm. nuoren määritelmä, lapsi – ja nuorisopoliittisen kehittämishojelman arviointi, kuntien valtionosuudet ja nuorten työpajatoiminnan rooli. Tavoite on, että uusi nuorisolaki astuu voimaan vuonna 2016.

Valtioneuvoston selonteossa **kulttuurin** tulevaisuudesta "Kulttuuri vuonna 2035" nostetaan keskeisimmiksi mahdollisuuksiksi kestävä kulttuuri, kulttuurinen moninaisuus ja luovuus. Keskeisiksi toiminnan alueiksi kuvataan taide-, kulttuuriperintö – ja kirjastopolitiikka. Opetus- ja kulttuuriministeriön kulttuuripoliittikan vuoteen 2020 ulottuvassa kulttuuripoliittikan strategian vaikuttavuustavoitteet ovat:

- kulttuurisen perustan vahvistaminen
- luovan työn tekijöiden ja kulttuuripalvelujen tuottajien toimintaedellytysten parantaminen
- kansalaisten kulttuuriin osallistumisen ja hyvinvoinnin edistäminen
- kulttuurin taloudellisten vaikutusten vahvistaminen.

Palvelujen saatavuuden ja laadun takaamiseksi ministeriö kannustaa *taide-, kulttuuri- ja kirjastolaitoksia* uudistamaan palvelujen järjestämistapoja esim. lisäämällä seudullista yhteistyötä ja verkostoitumista muiden kulttuuri toimijoiden kanssa. Opetusministeriö on vuonna 2009 (2009:32) määritellyt *yleisten kirjastojen* painoalueeksi mm., että "panostamalla niiden osaamistasojen nostamiseen ja palvelun laatuun varmistetaan kansalaisten sivistykselliset perusoikeudet verkottuneessa yhteiskunnassa."

Valtioneuvoston periaatepäätöksessä **Liikunnan edistämisen linjoista** asetettiin tavoitteeksi suomalaisen liikuntakulttuurin edistäminen niin, että mm.

- Lapset ja nuoret oppivat tarpeelliset liikuntataidot ja omaksuvat liikunnallisen elämäntavan.
- Nuoret aikuiset ylläpitävät liikunnallista elämäntapaa itsenäistymisen ja opiskeluvaiheen aikana.
- Työikäiset liikkuvat terveytensä kannalta riittävästi ja lisäävät omavastuuta liikunnastaan.
- Ikääntyvät pitävät omatoimisuutta, toimintakykyä, henkistä vireyttä ja sosiaalisia suhteita päivittäisen liikunnan avulla.
- Terveytensä kannalta riittävästi liikkuvien määrä kasvaa ja liikunnasta syrjäytyneiden määrä vähenee.
- Erityistoimia vaativien väestöryhmien liikunta lisääntyy.

Valtioneuvoston **nuorisolain** mukaisessa **Lapsi- ja nuorisopoliittikan kehittämishojelmassa** määritellään tavoitteet ja suuntaviivat kuntien nuorisopoliitikalle. Vuosien 2012 – 2015 ohjelman (VN 8.12.2011) painopisteitä ovat osallisuus, yhdenvertaisuus ja arjen hallinta. Lapsi- ja nuorisopoliittikan kehittämishojelman strategisia tavoitteita ovat mm. seuraavat:

- Lapset ja nuoret kasvavat aktiivisiksi ja yhteisvastuuta kantaviksi kansalaisiksi.
- Lapset ja nuoret voivat osallistua tasavertaisesti kulttuuri-, liikunta- ja vapaa-ajan toimintaan.
- Nuoret työllistyvät ja nuorten työllisyysaste paranee.
- Yhdenvertaisuus toteutuu.
- Tytöillä ja pojilla on tasa-arvoiset oikeudet ja mahdollisuudet.

- Ennaltaehkäisevillä toimilla ylläpidetään lasten ja nuorten hyvinvointia ja terveyttä.

Kuntaliiton sivistyspoliittista ohjelmaa "Sivistyksen suunta" –asiakirjaa, jossa linjataan kulttuuri-, kirjasto-, liikunta- ja nuorisopolitiikkaa vuoteen 2020, päivitetään parhaillaan. Lähtökohtana vuonna 2011 hyväksytyssä edellisessä versiossa oli, että elinvoimaiset kunnat varmistavat jatkossakin nämä palvelut kuntalaisille.

Tutkimuksen "Nuoret luukulla" (THL ja nuorisotutkimusverkosto, 2015) mukaan suomalainen palvelujärjestelmä ei vastaa hankalimmassa asemassa olevien nuorten tarpeisiin. Nuorten alentunut toimintakyky ja passiivinen elämänsäsenne ovat yhteydessä heikkoihin elämäntaitoihin. Tulee edistää sekä mielenterveyttä että hyvinvointia, jotta nuoret voivat siirtyä opintoihin ja työelämään. Henkilöllä, jonka nuori kohtaa apua tarvitessaan, tulisi olla valmiudet tunnistaa elämäntaitojen heikkoudet. Palvelujärjestelmässä on oltava turvallisia ja tukea tarjoavia paikkoja, jossa elämäntaitoja voi harjoitella toiminnallisten keinojen kautta. Vuonna 2014 toteutetusta Lasten ja nuorten liikuntakäyttäytymistutkimuksesta (Liitu) käy ilmi, että vain viidesosa peruskoululaisista täyttää liikuntasuosituksen, joka on vähintään tunti päivässä "kohtalaisen rasittavaa" liikuntaa. Vain joka kymmenes 15 –vuotias liikkuu sen verran, mitä terveys-suositukset edellyttävät. Ruutuaikaa, tv:n, tietokoneen, tabletin ja kännykän parissa vietettyä aikaa, mitattaessa 95 %:lla lapsista ja nuorista ruutuaikaa kertyy yli suosituksen, joka on kaksi tuntia päivässä.

Turussa pienituloisiin kotitalouksiin kuuluvien alle 18 –vuotiaiden henkilöiden osuus kaikista alueella asuvista alle 18 –vuotiaista on korkeampi kuin muissa isoissa kaupungeissa. Itsensä yksinäiseksi tuntevien osuus on myös Turussa suurempi kuin keskimäärin Suomessa. Lihavien aikuisten osuus (kehon painoindeksi vähintään 30 kg/m², %) nousi Turussa vuonna 2014 yli valtakunnallisen keskiarvon.

Joulukuussa 2012 allekirjoitettuun valtuustoryhmien Turkusopimukseen vuosille 2013 – 2016 on kirjattu mm. että " Ennaltaehkäisy on avainsana palveluiden järjestämisessä ja siihen panostetaan. Hyvinvointia edistävät yhtä lailla liikuntaan kannustava turvallinen ympäristö kuin luovuuteen ja toimeliaisuuteen innostavat kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut (siinä missä oikea-aikaiset sosiaali- ja terveydenhuollon palvelutkin)".

Turku 2029 kaupunkistrategiassa (kv 23.6.2014 § 110) todetaan esim. "Hyvinvoinnille keskeistä on aktiivinen elämäntapa, jonka edellytyksiä parannetaan. "Strategian visiossa Suomen Turku on kiinnostava ja rohkeasti uudistuva eurooppalainen yliopisto – ja kulttuurikaupunki, jossa on hyvä elää ja onnistua yhdessä. Kaupungin strategiakokonaisuuteen sisältyy kaupunkistrategian lisäksi kaksi strategista ohjelmaa: Kilpailukyky ja kestävä kasvu sekä Hyvinvointi ja aktiivisuus. Strategian päämäärät ja tavoitteet puretaan toimialan strategisessa ja operatiivisissa sopimuksissa niin, että niistä voidaan johtaa käytännön toimintaa tavoitteellisesti ja kustannustehokkaasti. Kahden strategisen ohjelman "Hyvinvointi ja aktiivisuus" sekä "Kilpailukyky ja kestävä kasvu" toimeenpanon mittarit syntyvät sopimusohjausprosessin tuloksena ja kuvaavat valittujen strategisten linjausten toteutumista.

1.3 Toiminnan kehittämissuunnitelma ja strategiset painopisteet

Vapaa-aikatoimiala toteuttaa Turku 2029 kaupunkistrategiasta erityisesti seuraavia kohtia: kaupunki pyrkii omalla toiminnallaan kaventamaan hyvinvointieroja, palveluiden kysyntää ennakoimalla palvelut kohdennetaan oikea-aikaisesti sinne, missä niiden vaikuttavuus on suurin sekä hyvinvoinnille keskeistä on aktiivinen elämäntapa, jonka edellytyksiä parannetaan.

Turku 2029 kaupunkistrategian lisäksi on kaksi strategista ohjelmaa. Hyvinvointi ja aktiivisuus –ohjelman pääteemat ovat: 1) Terve ja hyvinvoiva kaupunkilainen, 2) Osaava ja oppiva kaupunkilainen ja 3) Aktiivinen kaupunkilainen. Kilpailukyky ja kestävä kasvu –ohjelman pääteemat ovat : 1) Yrittävä ja osaava kaupunki, 2) Vaikuttava ja uudistuva kaupunki sekä 3) Rakentuva kaupunki ja ympäristö. Vapaa-aikatoimiala toteuttaa sopimuksissa eritellyillä tavoilla kummankin ohjelman linjauksia.

Aktiivinen kaupunkilainen –osioon on valittu seuraavat strategiset linjaukset:

- Tuetaan aktiivista elämäntapaa luomalla edellytyksiä omatoimiselle aktiivisuudelle
- Toteutetaan palveluja yhteistyöllä kansalais- ja järjestötoiminnan kanssa
- Aktiivista elämäntapaa edistävät palvelut kohdennetaan hyödyntämällä paremmin asukas- ja asiakastietoa
- Vahvistetaan aluenäkökulmaa asuinalueiden ominaispiirteitä hyödyntämällä
- Osallisuutta lisätään ottamalla se osaksi suunnittelua, toteuttamista ja päätöksentekoa
- Turun asemaa eurooppalaisena kulttuurikaupunkina ja kaupunkikulttuurin edelläkävijänä vahvistetaan kehittämällä uudenlaisia kulttuuriin osallistumisen muotoja
- Hyvän elämän Turku luodaan ottamalla aktiivisuus elämäntavaksi.

Toimiala toteuttaa em. linjauksia ja on määritellyt perustehtäväkseen ”Tarjoamme turkulaisten arkeen ja juhlaan iloa, elämyksiä, liikettä, tietoa ja taitoa” ja tahtotilakseen ”Hyvän elämän Turku.”

Toimialan lautakunnat toteuttavat aktiivinen kaupunkilainen ohjelmaa perustehtävissään, tahtotiloissaan ja valituissa painopisteissään.

Kulttuurilautakunta

- perustehtävä: Kulttuuri luo jokaiselle pysyvää pääomaa muuttuvassa ajassa
- tahtotila: Kulttuuri on erottamaton osa turkulaisten elämää ja syy tulla Turkuun. Turku on kansainvälisesti korkeatasoinen ja ennakkoluuloton kulttuurikaupunki.
- painopisteet: Kulttuuri kaikkien saataville, Ajassa elävät palvelut, Turkulaiset kulttuurin luojina, Huippuyksiköt ja magneettitapahtumat sekä Toimivat tilat.

Liikuntalautakunta

- perustehtävä: Liikkuminen elämäntavaksi!
- tahtotila: Turku liikuttaa – kaikkia!
- painopisteet: Liikunnallinen ja yhteisöllinen elämä, Liikkuvat nuoret, Houkuttelevat liikkumisolosuhteet, Vireä seuratoiminta sekä Menestyvä urheilukulttuuri

Nuorisolautakunta

- perustehtävä: Nuorisopalvelut mahdollistaa, tukee ja turvaa lasten ja nuorten kasvua, tasapainoista elämää sekä omaehtoista toimintaa.
- tahtotila: Lapsilla ja nuorilla on hyvä olla ja luottamus tulevaisuuteensa.
- painopisteet: Yhdenvertaisuuden edistäminen, Osallisuuden lisääminen, Nuoruuden arvostus, Monitoimitilat sekä Palvelut ja elämykset.

Kaupungin omat kulttuuripalvelut mahdollistavat kulttuurin perustarjonnan, jota vapaa kenttä täydentää. Matalan kynnyksen kulttuuripalvelujen lisäksi tarvitaan vetovoimaisia huipputuotantoja, jotka kasvattavat kaupungin matkailullista kiinnostavuutta ja kilpailukykyä. Liikuntapalvelut toteutetaan paikallisella ja alueellisella yhteistyöllä, luomalla terveyttä edistävän liikunnan mahdollisuuksia, tukemalla kansalaistoimintaa, tarjoamalla liikuntapaikkoja ja järjestämällä liikuntaa erityisesti passiivisille ja erityisryhmille. Lapsille ja nuorisolle tarjotaan mahdollisuuksia osallistua tasavertaisesti kulttuuri-, liikunta ja vapaa-ajan toimintaan sekä nuorisopalveluihin ja palveluiden suunnitteluun. Ennaltaehkäisevät palvelut ja virikkeellinen toiminta ylläpitävät lasten ja nuorten hyvinvointia ja terveyttä.

1.4 Lausekkeet

Kaupunginvaltuusto

Nuorisolautakunta:

Turvataan aidosti ruotsinkielisen nuorisotyön toimintaedellytykset.

Liikuntalautakunta:

Turvataan uintimahdollisuudet Samppalinnan maauimalan korjauksen aikana.

Kaupunginhallitus

Lauta- ja johtokunnat eivät saa käyttää tilakustannuksista mahdollisesti säästyviä määrärahoja muiden toimintamenojen kattamiseen ellei valtuusto erikseen tee kohdentamista koskevaa päätöstä.

2.1 Määrärahat

1.000 €	TP 2014	TAM 2015	TAE 2016	TA 2016	TS 2017	TS 2018	TS 2019
Kulttuurilautakunta							
Toimintatuotot	4.256	3.494	3.369	3.369	3.386	3.420	3.471
Valmistus omaan käyttöön							
Toimintakulut	36.482	36.213	35.669	36.644	36.686	36.880	37.061
Toimintakate	-32.226	-32.719	-32.300	-33.275	-33.300	-33.460	-33.590
Muutos-%	%	1,5 %	-1,3 %	1,7 %	0,1 %	0,5 %	0,4 %

1.000 €	TP 2014	TAM 2015	TAE 2016	TA 2016	TS 2017	TS 2018	TS 2019
Liikuntalautakunta							
Toimintatuotot	3.999	4.073	4.122	4.122	4.139	4.176	4.239
Valmistus omaan käyttöön							
Toimintakulut	21.838	21.833	21.972	22.322	22.409	22.537	22.669
Toimintakate	-17.839	-17.760	-17.850	-18.199	-18.270	-18.360	-18.430
Muutos-%	%	-0,4 %	0,5 %	2,5 %	0,4 %	0,5 %	0,4 %

1.000 €	TP 2014	TAM 2015	TAE 2016	TA 2016	TS 2017	TS 2018	TS 2019
Nuorisolautakunta							
Toimintatuotot	1.928	1.344	1.430	1.430	1.430	1.443	1.858
Valmistus omaan käyttöön							
Toimintakulut	11.742	9.518	9.630	9.720	9.750	9.803	10.248
Toimintakate	-9.814	-8.174	-8.200	-8.290	-8.320	-8.360	-8.390
Muutos-%	%	-16,7 %	0,3 %	1,4 %	0,4 %	0,5 %	0,4 %

2.2 Määrärahat palvelualueittain (kh)

Vapaa-aikatoimiala 1000 €	TP 2014	TAM 2015	TA 2016	TS 2017	TS 2018	TS 2019
Kulttuurilautakunta, hallintopalvelut, avustukset	- 5 140	- 9 543	- 9 312	-32 460	-32 780	-33 270
Kulttuurilautakunta, kaupungin teatteri	-3 633	-	-			
Kulttuurilautakunta, kirjastopalvelut	-10 923	-10 617	-10 812			
Kulttuurilautakunta, museopalvelut	- 7 193	-7 366	-7 087			
Kulttuurilautakunta, kaupunginorkesteri	-5 337	-5 269	-5 089			
Liikuntalautakunta	-17 839	-17 850	-18 199	-17 930	-18 100	-18 370
Nuorisolautakunta	-9 814	-8 200	-8 290	-8 240	-8 320	-8 440

2.3. Investoinnit

1.000 €	TP 2014	TA 2015	TAE 2016	TA 2016	TS 2017	TS 2018	TS 2019
Kulttuurilautakunta							
Investointikulut	440	435	475	475	945	475	540
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet	10						
Pysyvien vastaavien luovutustuotot							
NETTO	-430	-435	-475	-475	-945	-475	-540
Muutos-%	%	1,2 %	9,2 %	9,2 %	98,9 %	-49,7 %	13,7 %

1.000 €	TP 2014	TA 2015	TAE 2016	TA 2016	TS 2017	TS 2018	TS 2019
Liikuntalautakunta							
Investointikulut	116	300	370	370	680	420	200
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet							
Pysyvien vastaavien luovutustuotot							
NETTO	-116	-300	-370	-370	-680	-420	-200
Muutos-%	%	158,6 %	23,3 %	23,3 %	83,8 %	-38,2 %	-52,4 %

1.000 €	TP 2014	TA 2015	TAE 2016	TA 2016	TS 2017	TS 2018	TS 2019
Nuorisolautakunta							
Investointikulut	51	85	90	90	120	120	120
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet							
Pysyvien vastaavien luovutustuotot							
NETTO	-51	-85	-90	-90	-120	-120	-120
Muutos-%	%	66,7 %	5,9 %	5,9 %	33,3 %	0 %	0 %

2.4 Muutokset

Kaupunginvaltuusto

1.000 €, Kulttuurilautakunta	2016	2017	2018	2019
100 000€ lisäys vapaa-ajan toimialalle kirjastotoiminnan palvelutason turvaamiseksi - budjetti tasapainotetaan lisäämällä alijäämää. (Käyttötalousosa, menot)	100			
Yhteensä	100			

Kaupunginjohtaja

1.000 €, Kulttuurilautakunta	2016	2017	2018	2019
Joulun viestintä ja markkinointi (Käyttötalous, menot)	-24	-24	-24	-24
Sisäiset vuokrat (Käyttötalous, menot)	899	899	899	899
Menojen vähennys (Käyttötalous ts, menot)		-35	-195	-555
Yhteensä	875	840	680	320

1.000 €, Liikuntalautakunta	2016	2017	2018	2019
Sisäiset vuokrat (Käyttötalous, menot)	349	349	349	349
Menojen vähennys (Käyttötalous ts, menot)		-9	-89	-289
Yhteensä	349	340	260	60

1.000 €, Nuorisolautakunta	2016	2017	2018	2019
Sisäiset vuokrat (Käyttötalous, menot)	90	90	90	90
Menojen vähennys (Käyttötalous ts, menot)		-10	-50	-140
Yhteensä	90	80	40	-50

3.1 Työvoiman käyttö

Henkilötyövuodet (htv)	TOT 2014	TA 2015	TAE 2016	TA 2016	TS 2017	TS 2018	TS 2019
Vapaa-aikatoimiala	638 (680,6: sis. ippe)	626	611,5	611,5			
Kulttuurilautakunta	429,8	423,5	412	412			
Liikuntalautakunta	95,7	95	94	94			
Nuorisolautakunta	113,5 (155,1 : sis. ippe)	107,5	105,5	105,5			
Lisätietoja: -							

3.2 Tilojen ja alueiden käyttö (kh)

Toimialan käytössä olevat		TP 2014	TA 2015	TA 2016	TS 2017	TS 2018	TS 2019
Tilat (m ²)		142 045	141 300	139 062	152 253	149 831	149 381
Alueet (ha)		194	194	194	194	194	194
Lisätietoja:							

Toimialan käytössä olevat tilat		TP 2014	TA 2015	TA 2016	TS 2017	TS 2018	TS 2019
Kulttuurilautakunta		51 625	51 469	50 955	50 955	50 800	50 700
Liikuntalautakunta		74 120	73 540	71 740	84 931	82 751	82 751
Nuorisolautakunta		17 471	16 367	16367	16367	16280	15930
Alueet (ha)							
Liikuntalautakunta		130	130	130	130	130	130
Nuorisolautakunta		64	64	64	64	64	64
Lisätietoja: Nuorisopalvelujen alueissa lisäksi 1 ha (Inari) ja 23 vesiha (Tippesund).							

4.1 Strategiset tavoitteet, kv

Aktiivisuus mahdollisimman monen turkulaisen elämäntavaksi	Strateginen linjaus: 2.3.7		Muut toteutettavat linjaukset: 2.1.1, 2.3.1				
	TP 2014	TA 2015	TAE 2016	TA 2016	TS 2017	TS 2018	TS 2019
Turkulaisten aktiivisen harrastamisen ja osallistumisen (kulttuuri ja liikunta, FCG summaa-va mittari) kehittyminen	-	uusi mittari	seuranta alkaa	seuranta alkaa	tavoite määritellään -16 perusteella	tavoite määritellään -16 perusteella	tavoite määritellään -16 perusteella
Tavoitteen kuvaus: Aktiivinen vapaa-aika tarjoaa elämään sisältöä ja on olennainen osa hyvän elämän perustaa. Aktiivinen kaupunkilainen voi hyvin.							

Kumppanuus ja vuorovaikutus kansalais- ja järjestötoiminnan kanssa	Strateginen linjaus: 2.3.2		Muut toteutettavat linjaukset: 2.3.1				
	TP 2014	TA 2015	TAE 2016	TA 2016	TS 2017	TS 2018	TS 2019
Kaupungin ja kolmannen sektorin yhteistyön edistyminen	valmistelu käynnistetty	yhteistyösuunnitelma	uusia yhteistyömuotoja	uusia yhteistyömuotoja	seuranta ja mittarit määritellyt	tavoite määritellään -17 seurannan perusteella	tavoite määritellään -17 seurannan perusteella
Tavoitteen kuvaus: Palveluissa tarkastellaan tuottamistapoja kaupungin ja kolmannen sektorin yhteistyönä sekä tuotetaan niitä enenevästi kumppanuudella. Yhteistyötä tehdään kaupungin toimijoiden varmistamana niin, että kansalais- ja järjestötoiminta on vahvasti mukana ja vastuussa.							

4.2 Strategiset tavoitteet, kh

Toimialojen yhteiset

Vähennetään ylipainoisuutta ja liikalihavuutta (erityisesti lapset ja nuoret)	<i>Strateginen linjaus 2.1.1</i>		<i>Muut toteutettavat linjaukset 2.3.1</i>				
Toimialan operatiivisten sopimusten ko. tavoitetta toteutavien toimenpiteiden / mittarien yhteenveto: ei / osittain / kyllä	TP 2014	TA 2015	TAE 2016	TA 2016	TS 2017	TS 2018	TS 2019
	ei	ei	osittain	osittain	osittain	kyllä	kyllä
Tavoitteen kuvaus: Harrastamattomien nuorten ohjaaminen palveluihin (ohjaus ja neuvonta, viestintä ja markkinointi/kampanjat ja esitteet), sujuvat palveluketjut esim. "ulkoliikuntasalit" ja liikuntaa tukeva leikkipuisto.							

Nuorisotyöttömyyden vähentäminen	<i>Strateginen linjaus 2.2.7</i>		<i>Muut toteutettavat linjaukset 2.3.7</i>				
Etsivän työn ja työpajatoiminnan onnistuminen: ei / osittain / kyllä	TP 2014	TA 2015	TAE 2016	TA 2016	TS 2017	TS 2018	TS 2019
	pääosin	pääosin	pääosin	pääosin	kyllä	kyllä	kyllä
Tavoitteen kuvaus: Nuorten palveluissa pyritään työllistämiseen. Yhteistyöverkostot ja palveluohjaus, matalan kynnyksen ohjauspaikat, seutukunnan yhteinen nuorisotakuufoorumi toimivat.							

Pitkäaikaistyöttömien aktiivointi	<i>Strateginen linjaus 2.1.1</i>		<i>Muut toteutettavat linjaukset 2.3.1</i>				
Kohderyhmälle tuotetut palvelut ja tuotteet (Kimmoke ym.): vähennetty / ennallaan / lisätty	TP 2014	TA 2015	TAE 2016	TA 2016	TS 2017	TS 2018	TS 2019
	lisätty	ennallaan	lisätty	lisätty	v.2016 taso	v.2016 taso	v. 2016 taso
Tavoitteen kuvaus: Edullisten/maksuttomien palvelujen kehittäminen ja markkinointi.							

Vapaa-aikatoimialan yhteiset (kulttuuri-, liikunta- ja nuorisolautakunta)

Aktiivisuuden edistäminen alueellisella yhteistyöllä	<i>Strateginen linjaus 2.3.4</i>		<i>Muut toteutettavat linjaukset 2.1.1</i>				
Alueellisen yhteistyön mallin laajentuminen ja vakiintuminen kaikille suuralueille: muutamassa / laajentunut / kaikissa	TP 2014	TA 2015	TAE 2016	TA 2016	TS 2017	TS 2018	TS 2019
	muutamassa	laajentunut	laajentunut	laajentunut	kaikissa	vakiintunut	uudelleen arviointi
Tavoitteen kuvaus: Vakiinnutetaan kaupungin eri suuralueilla kaupungin toimijoiden yhteistyö. Alueiden identiteettiä vahvistetaan kaupungin sekä sen asukkaiden ja asiakkaiden yhteisellä suunnittelulla ja mahdollistamalla identiteettiä vahvistavia toimintoja ja tapahtumia alueilla.							

Aktiivisuuden edistäminen kohderyhmätyöllä	<i>Strateginen linjaus 2.3.3.</i>		<i>Muut toteutettavat linjaukset 2.3.1, 2.1.1., 2.1.3</i>				
Kohderyhmäpalveluiden joustava uudistaminen palvelualueiden yhteistyönä vakiintuu	TP 2014	TA 2015	TAE 2016	TA 2016	TS 2017	TS 2018	TS 2019
	työ käynnistetty	palveluja uudistettu	palveluja uudistettu	palveluja uudistettu	vakiintunut toimintatapa	vakiintunut	uudelleen arviointi

Tavoitteen kuvaus: Lisätään asukas- ja asiakastiedon hyödyntämistä osana suunnittelu-, arviointi- ja kehittämistyötä. Kaupungin voimavarat voidaan suunnata palveluihin, jotka tuovat suurimman hyödyn ja vaikuttavuuden.

Uudet yhteistyötavat kulttuuri-, liikunta- ja nuorisjärjestöjen kanssa	Strateginen linjaus 2.3.2		Muut toteutettavat linjaukset 2.3.1				
	TP 2014	TA 2015	TAE 2016	TA 2016	TS 2017	TS 2018	TS 2019
Suunnitelmallinen ja säännöllinen yhteistyö toimialalla esim. "seuraparlamentti" kaikilla Vaipan lautakunnilla	1 lautakunnalla	valmistelu	2-3 lautakunnalla	2-3 lautakunnalla	3 lautakunnalla	vakiintunut	vakiintunut
Tavoitteen kuvaus: Toimiva yhteistyö kaupungin ja järjestötoiminnan välillä varmistaa kustannustehokkaat palvelut. Toteutetaan soveltuvia osia kumppanuudella kolmannen sektorin kanssa. Kaupunki tarjoaa tukipalveluja ja koulutusta kansalais- ja järjestökumppaneille. Osallistuminen järjestötoimintaan lisää asukkaiden osallisuutta, yhteisöllisyyttä, aktiivisuutta ja elämänhallintaa.							

Toimialan yhteisten toimintamuotojen edistäminen	Strateginen linjaus 3.2.1		Muut toteutettavat linjaukset				
	TP 2014	TA 2015	TAE 2016	TA 2016	TS 2017	TS 2018	TS 2019
Toimialan johdon arvio tavoitteen toteutumisesta	edistynyt	edistynyt	arviointi	arviointi	syventynyt	syventynyt	arviointi
Tavoitteen kuvaus: Toimintamalliuudistuksen toteutuksen jatkaminen. Yhteisten näkemysten ja toimintamallien (palvelualueet, lautakunnat ym.) jatkuva edistäminen ja syventäminen.							

Kulttuurilautakunta

Vahvistetaan tietoyhteiskunnan perustaitoja kuten monilukutaito	Strateginen linjaus 2.3.7		Muut toteutettavat linjaukset 2.3.1				
	TP 2014	TA 2015	TAE 2016	TA 2016	TS 2017	TS 2018	TS 2019
Kehitetty ja otettu käyttöön palvelukonsepti monilukutaidon tukemiseen	-	suunnittelu	käyttöön otto	käyttöön otto	käytössä	käytössä	käytössä
Tavoitteen kuvaus: Lukutaidon, lukuharrastuksen ja medialukutaidon edistäminen: tietoyhteiskuntavalmiuksien lisääminen.							

Museotoimintaa uudistetaan kokemukselliseen perhe- ja kulttuurimatkailutoiminnan suuntaan.	Strateginen linjaus 2.3.3		Muut toteutettavat linjaukset 2.3.7				
	TP 2014	TA 2015	TAE 2016	TA 2016	TS 2017	TS 2018	TS 2019
Museoiden vetovoimaisuus ja asiakkaiden tyytyväisyys: vähentynyt / ennallaan / kasvanut	kasvanut	kasvanut	v.2015 taso	v. 2015 taso	kasvanut	v.2017 taso	v.2017 taso
Tavoitteen kuvaus: Kulttuuriperinnön säilyminen tuleville sukupolville. Kulttuurihistorian ja taiteen esittäminen monipuolisen ja korkeatasoisen näyttely- ja pedagogisen toiminnan kautta.							

Vahvistetaan Turku taide-musiikin dynaamisena keskitymänä sekä kiinnostavana yhteistyökumppanina	Strateginen linjaus 2.3.6		Muut toteutettavat linjaukset 2.3.7				
	TP 2014	TA 2015	TAE 2016	TA 2016	TS 2017	TS 2018	TS 2019
Konserttien houkuttelevuus: täyttöaste sinfoniakonserteissa							

	kasvanut	kasvanut	vuoden 2015 taso	vuoden 2015 taso	kasvanut	v. 2017 taso	v. 2017 taso
Tavoitteen kuvaus: Korostetaan luovuutta ja innovatiivisuutta toiminnassa ja palvelutuotannossa sekä tuodaan kulttuuria eri muodoissaan asukkaiden arkeen ja vapaa-aikaan.							

Liikuntalautakunta

Edistetään ja lisätään aktiivista vapaa-ajan liikkumista sekä kehitetään liikuntaolosuhteita	<i>Strateginen linjaus 2.3.1</i>		<i>Muut toteutettavat linjaukset 2.3.7, 2.3.3., 3.3.10</i>				
Vapaa-ajallaan aktiiviset liikkujat, 18 – 79 v. % (FCG/Kapa)	TP 2014	TA 2015	TAE 2016	TA 2016	TS 2017	TS 2018	TS 2019
	40%	40,25 %	40,5 %	40,5 %	40,75 %	41 %	41,25 %
Tavoitteen kuvaus: Aktivoidaan kaikenikäisiä terveytensä kannalta liian vähän liikkuvia lisäämään liikunnan määrää. Vähennetään "drop out" ja "drop off" -ilmiöitä luomalla säännöllisen liikuntaharrastuksen jättäneille / kilpaurheilun keskeyttäneille nuorille mielekkäitä liikuntamahdollisuuksia yhteistyössä liikuntaseurojen kanssa.							

Nuorisolautakunta

Digitaalisten medioiden hyödyntäminen vuorovaikutteisuuden kasvattamisessa	<i>Strateginen linjaus 2.3.5</i>		<i>Muut toteutettavat linjaukset 2.3.7</i>				
Kehittämiprojektit ja niiden tuotosten käyttöön otto. Vuorovaikutus ja nuorten osallistuminen vähentynyt / ennaltaan / kasvanut	TP 2014	TA 2015	TAE 2016	TA 2016	TS 2017	TS 2018	TS 2019
	-	valmistelu, suunnittelu	käytössä	käytössä	kasvanut	uudelleenarviointi	jatkokehittäminen
Tavoitteen kuvaus: Hyödynnetään digitaalisia ratkaisuja nuorten osallistumisessa, aloitteiden ja palautteiden keräämisessä ja niiden hyödyntämisessä. Tuetaan vuorovaikutteisen demokratian keinoja yhdessä lasten ja nuorten kanssa.							

4.3 Uudistamistoimenpiteet (kh)

Toiminnan uudistamistoimenpide, uudistamisohjelmien ja toimintoanalyysin mukaiset, 2016

Talous- ja hallintopalvelujen uudelleenjärjestelyt.

Kohderyhmä- ja aluetyön uudelleenjärjestelyt.

Ulkoisen rahoituksen lisääminen.

Museon tilojen käytön tehostaminen

- Kokoelmien säilytys
- Vanhan suurtorin tilat
- Tilavuokraus.

Museon myyntitoiminnan kehittäminen

- Palvelumyynnin kehittäminen
- Museokaupan tehostaminen.

Orkesterin uudistamistoimenpiteet

- Tuottojen kasvattaminen tila- ja tapahtumamyynnissä
- Myynnin ja aulapalvelujen uudelleenjärjestelyt.

Kirjaston toimintaprosessien kehittäminen

- Omatoimikonseptin laajentaminen
- Kokoelmien uudistaminen
- Finna –verkkokirjaston käyttöönotto
- Lainaustoiminnan logistiikka ja automatisointi.

Nuorisopalvelujen toimintatapojen tehostaminen

- Prosessien kehittäminen, toimintojen tehostaminen ja hankintojen keskittäminen
- Nuorison palveluverkon tehostaminen.

Liikuntapaikkaverkoston tarkastelu

- Pitkän tähtäimen liikuntapaikkasuunnitelma (ulkoliikuntapaikat, hoitotasot, siirto seuroille)
- Tulojen lisääminen liikuntapalveluissa.

5.1 Henkilöstön työhyvinvointi (kh)

Henkilöstöohjelman painopistealue	Ohjelman alataavoite	TA 2016
Turussa jokaisen tulee voida kokea, että työ lisää hyvinvointia	Toimintaedellytykset ovat laadukasta työtä tukevat: resurssien riittävyys sekä työympäristön soveltuvuus työhön ovat kunnossa.	Kunta10: Työpaineita paljon, työn hallintaa vähän (kyllä %), pienempi kuin 2015. Työpaikalla tehty riskien ja vaarojen analyysi, tehty vähintään 95 % työpaikoista..
Aktiivinen osaamisen ennakointi	Kriittinen osaaminen on määritelty ja osaaminen on riittävällä tasolla.	Osaamiskartoitus laadittu SAP-järjestelmään, vakansseista 60 % tehty.
Turku on vetovoimainen työnantaja	Paremmen johtamisen kokonaisuus edistää Turun kaupungin työpaikkojen vetovoimaisuutta.	Kunta10: esimiestuki, kohtelun oikeudenmukaisuus, tulokset parantuneet edellisestä mitauksesta (2015).

6.1 Tunnusluvut (kh)

Tiedoksiannettavat tunnusluvut

Tunnusluku	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
KYSYNTÄ/TARVE							
<i>Kulttuuri</i>							
Asukasluku	180225	182072	183972				
Kulttuurin harrastamisen aktiivisuus 18 -79 v. % (FCG/Kapa)			tieto v. 2015				
<i>Liikunta</i>							
TEA –viisari (terveyttä ja hyvinvointia edistävä liikunta ja sen edellytysten luominen), asteikko 0-100	tieto parillisina vuosina	85	tieto parillisina vuosina				
<i>Nuoriso</i>							
0 – 28 –vuotiaiden määrä	64 326	64 967	65 534				
alle 25 –vuotiaiden työttömien määrä	2226 (7/2013)	2509 (7/2014)	2491 (7/2015)				
VOLYYMI							
<i>Kulttuuri</i>							
Aktiivisten kirjastokortin käyttäjien osuus väestöstä, yli 5 v. -			tieto v. 2015				
Kirjaston lainat (fyysiset ja e –lainat)	3,93 milj	2,99 milj	tieto v. 2015				
Verkkokirjastojen käyttö	1,57 milj	1,76 milj	tieto v. 2015				
Kulttuuripalveluja (teatteri, musiikki- ja taide) ed. 12 kk:n aikana käyttäneet 18 – 79 v % (FCG/Kapa)	-	79 %	tieto v. 2015				
Kirjastopalveluja ed. 12 kk:n aikana käyttäneet 18-79 v % (FCG/Kapa)	73 % (2012)	76 %	tieto v. 2015				
Museopalveluja ed. 12 kk:n aikana käyttäneet 18 – 79 v (FCG/Kapa)	49 % (2012)	64 %	tieto v. 2015				
<i>Liikunta</i>							
Liikuntapaikkojen kävijämäärät: kaikki yleisölle avoinna olevat tilat yhteensä	974 172	1 089315	tieto v. 2015				
<i>Nuoriso</i>							
Alueellisten ja niihin rinnastettavien nuorisotilojen käynnit (aluetilat sekä Vimma/oma toiminta, ruotsinkielinen toiminta, Auran Panimo, moottorihalli, skeittihalli)	232 468	246 468	220 000				
LAATU JA VAIKUTTAVUUS							
<i>Kulttuuri</i>							
Asukkaiden 18 – 79 v., tyytyväisyys kirjastopalveluihin, ast. 1-5, FCG/Kapa	4,55 (2012)	4,29	tieto v. 2015				
Asukkaiden, 18 – 79 v., tyytyväisyys museoihin, ast. 1-5, FCG/Kapa	4,14 (2012)	4,16	tieto v. 2015				
Asukkaiden 18-79 v tyytyväisyys kulttuuripalveluihin (teatteri, musiikki,	4,15 (2012)	3,89	tieto v. 2015				

taide), ast. 1-5, FCG/Kapa							
Kulttuurin vapaa kenttä, sopimuksen tehneet avustusten saajat, kävijät/vuosi	538499	507563	tieto v. 2015				
Kulttuurilautakunnan avustuksilla tuettujen tuottajien määrä			tieto v. 2015				
<i>Liikunta</i>							
Avustuksia saaneiden urheiluseurojen harrastajamäärä			tieto v. 2015				
Asukkaiden 18-79 v tyytyväisyys liikuntaolosuhteisiin (kentät, uimahallit ja -rannat, salit), ast. 1-5, FCG/Kapa	3,88 (2012)	3,85	tieto v. 2015				
Kuntalaisten 18-79 v tyytyväisyys liikuntapalveluista tiedottamiseen, ast. 1-5 (FCG/Kapa)	(3,7 v.2007)	3,78	tieto v. 2015				
<i>Nuoriso</i>							
Avustuksia saaneiden nuorisoyhdistysten ja nuorten toimintaryhmien määrä/vuosi			tieto v. 2015				
Ohjaus ja tuki, Ohjaamon ja etsivän nuorisotyön nuoret/vuosi	1645 (ohjatut)	2119 (ohjatut)	tieto v. 2015				
Työpajojen onnistumisprosentti, %	81 %	77 %	tieto v. 2015				
Nuorten osallistaminen: Osallistuneet nuoret/ vuosi	-	1 463	tieto v. 2015				
SAATAVUUS JA PEITTÄVYYS / KAT-TAVUUS							
Kirjastojen aukiotunnit/viikko			tieto v. 2015				
TUOTTAVUUS JA TALOUDELLISUUS							
<i>Kulttuuri</i>							
Kulttuurin avustusten määrä/asukas	7,97	7,16	tieto v. 2015				
Kirjaston nettomenot/asukas	59,30	59,99	57,71				
Kirjaston tehokkuus (aineistokulut + henkilöstökulut)/ (käynnit + lainat), OKM			tieto v. 2015				
Museoiden nettomenot/asukas	39,88	39,51	39,00				
Orkesterin ja konserttitalon nettomenot/ asukas	27,38	28,96	27,00				
<i>Liikunta</i>							
Liikunnan nettomenot/asukas	103	100	99				
Liikunnan avustusten määrä/asukas	7,94	7,64	7,58				
<i>Nuoriso</i>							
Nuorison nettomenot/ 0 -28 v.	123,07	126,10	125,13				
Nuorison avustusten määrä/0 -28 v,	3,9	4,6	tieto v. 2015				

7.1 Muut kaupunkitason ohjausasiakirjat (kh)

Ohjausasiakirja	Ohjaustieto
Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma	Nuorisopalvelut sekä liikunta- ja kirjastopalvelut : Lastensuojelulain ja nuorisolain edellyttämä monialainen yhteistyö, jossa mm. kerätään tietoa lasten ja nuorten kasvu- ja elinoloista sekä koordinoidaan palveluja
Turvallisuussuunnitelma	Toimialan kaikki palvelut ::Sujuvan ja turvallisen arjen tukeminen mm. saavutettavilla palveluilla sekä turvallisilla ja esteettömillä toimitiloilla ja -alueilla,. Erityistoi- menpiteitä nuoriso- ja liikuntapalveluissa
Rakennusperintöohjelma	Museopalvelut: Kulttuuriympäristön historiallisen kerroksisuuden edistäminen ja siihen liittyvän tiedon saatavuuden parantaminen.